

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Digesti Novi

Bartolus

Lvgdvni, M.D.LXVII.

Quod vi aut clam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96158](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96158)

ctus iuxta domū. l. militis. l. militis. l. militis. in prin. de testa. ni. alibi exponit. in p. ante. in l. e. cam. de ele. in gl. in verb. domo. r. d. l. 7. in l. meminisse. s. de off. procon. q. si statutum de. q. si quis insultauerit in domo. non sufficit insultare in ostio. q. non mul. tum. p. l. 3. q. qui est in ostio. d. esse partim et domum. r. partiz in de no. vt no. de penit. d. h. c. cum sanctam. r. in e. j. de consec. eccl. vel alta. in v. r. in merc. super reg. inspicimus. r. facit qd no. in l. fundi mbil. de act. empt. An sufficit tangere partem. l. vulgaris. j. de fur. r. ita reperit statum tenere. Bal. in d. rub. p. predicta. r. vide quod h. per. Bal. de Suz. in l. pnti. C. de his qui ad eccl. confu. r. ibi et d. Bar. q. quis non pt citari in ostio ecclesie. r. vide gl. de ostio r. portici. in l. quidam. Jberus. s. de fer. v. b. pred. Bal. in l. data opera. r. Spe. in ti. de inin. in ver. sed pone. in statuto. per. Bal. r. Jmo. in d. s. hoc senatus. r. seq. Jo. And. in addi. Spe. in rub. de immo. eccl. r. c. Adde an stan te statuto. q. nullus possit capi in domo. an poterit capi in apo theca. Pau. de r. a. conf. xij.

1. d. p. d. Clausuram ostij. Vide Alex. conf. cxxv. volu. ij. Bal. in l. cetera. s. hoc senatus consultum. in vlti. no. de leg. l. r. in l. pleriq. ver. iij. limita. ff. de in ius voc.

2. Edium appellatione continetur omne edificium, non do mus appellatio.

3. Deinde aut. No. q. appellatione edij continetur de edificij. Simile. j. de incend. rui. nan. l. qui edes. Aliud puto appellatione domus. q. dom. q. si sit ex parietibus. tecto. r. fundamento. l. solum. r. ibi not. s. de rei ven. vñ non de edificium continet appellatione domus.

4. Si quis purgant. De gl. in verb. resi gare ibi. sed arg. s. de fideic. li. sed hec nunciatio erat exp. se re probata a lege. merito pt contemni. in d. iio secus. vt plene no. de ope. no. nun. l. j. in prin. in gl. mag.

LEX II.

Quamquam. Sol. immittere cloaca priua tam in publica. l. vt ibi. facere aut noua cloaca in lo co publico non lz. vt bic. J. Quero. vtrū coram quoli bet ptoze possit agi de cloaca. J. primo. vt q. non. vt bic. Sed gl. s. q. p. mo. d. peti licentia faciendi cloacam ab eo. qui pot concedere. postea pt agi coram quolibet iudice.

Quod vi aut clam. Titu. xxij.

Et contin. at rub. r. diuiditur tit. q. dic vt in glo.

LEX I.

Retor ait. D. h. bic. q. vi. quero. pzo qua vi hz locum hoc inter dictum. Dicit glo. q. pzo vi compulsiua. l. mes tum. s. j. quod met. cau. etiam pzo ea que caret consensu. vt bic.

ADDITIO.

1. Alex. C. Retor ait. forma libelloz in hoc interdico. vide p Spe. in ti. de resi. spo. s. j. ver. ceterum si s. Et qñ def. r. p. quo. r. an concurrat cum interdico vti possidetis. vide in coliz. cas. de resi. spo. p. gl. r. Jm. in c. ite cu quis. c. ti. r. an concurrat cu r. vtili actione. l. qui. no. in l. j. C. ad l. qui. r. ibi Bar. r. Bar. j. e. l. cope. tit. s. in summa. adde an sint duo interdica. vel vnum. Jo. And. in addi. ad Spec. in ti. de re. spo. s. j. ver. ceterum.

2. Hoc interdictum. D. p. q. habeat locū in. l. si duo. s. i. vicinus. s. vti pos. Solu. J. atoz. q. illud concurrat cum isto. sed istud gñalia. s. h. n. locum etiam si agens non as ferit se possidere. sed refert solum questionem de proprietate. fm Jac. de Are.

3. Omnia que sunt vi facta. anteq. aliquid examinetur de iure partis omnia sunt in p. statum statum reducenda.

4. Contra hoc interdictum competunt quatuor exceptiones.

5. Statutum excludens omnes exceptiones preter aliquas. no. ex cludit alias iustas. r. que pnt opponi.

6. Stante predicto statuto non pt opponi exceptio simulat.

7. Stante statuto predicto. r. infirm sit liquidatum vel laudum la tum. que exceptiones opponi pnt.

8. Statutum prohibens posse opponi exceptiones. non prohibet que opponuntur s. personam.

9. Statutum q. nulla alia exceptio opponi possit non excludit of ficiū iudicis.

10. Statutum q. nulla alia exceptio vel defensio admittatur. exclu dit iudicis officium.

1. Practica repetendi solum ex pcepto iudicis. qñ per statum tollitur etiam officium iudicis.

2. Condictio iud. qualiter decur ad repetendum solum de man dato iudicis.

3. Et parui refert. No. ex hoc s. quod ca que sunt vi facta. an oia sunt in p. statum reducenda. q. aliquid examinetur de iure partis.

4. Facit q. vidistis. s. de vi r. vi ar. l. j. s. j. r. l. si qs ad se fundus. C. ad l. Jul. de vi. C. p. p. in te factus est pena non meret. l. grac ebus. C. de adul. dol. q. bic. d. q. h. z. ius. intellige. q. est dno. sed aduer sarinus possidebat rem in qua op. est factus. vel est in possessione alicuius iuris. cui per illud opus p. iudicis. arg. s. d. a. qua quot. r. est. l. p. r. de ope. no. nun. l. j. s. nunc videmus. r. l. de pupillo. s. Sextus J. d. d. C. J. r. op. de veteres. s. d. it. acta. q. p. i. dol. non est s. q. ibi erat in possessione. seu qualif possessione iuris eundi. r. per qñs habebatur r. sciendi. r. lic non vi faciebat. alias si vi faceret s. ius in p. p. p. biberet. vt ibi d. r.

5. Item op. r. q. s. hoc interdictum competunt exceptiones sal tem quatuor. vt. j. co. l. p. prohibere. s. f. r. s. sed si permiserit. r. l. si alius. s. bellissime. r. s. est r. alta. r. l. semper. s. hoc interdictum. j. c. dol. q. bic. d. nulla iusta exceptione. subaudi. nisi quatuor q. illis legibus ponunt. vide gl. in verb. nulla. que incip. s. tali.

6. Ita gl. est arg. ad q. s. statutum. q. s. infirm publicum no. pol lit opponi nisi exceptio salutiaria r. quietationis r. solutionis. r. nulla alia possit opponi. certe d. intelligi. q. nulla alia possit. s. frinola. nam alie iuste exceptiones non vnt per statutum probi beri. vt bic. cum sua gl. J. hoc hoc lita nobis pudo. r. q. ibi no.

7. per gl. r. per Ly. C. de adul. r. J. hoc hoc facit. qñ papa scribit in literis. appellatione remota. intelligitur. l. frinola. J. hoc hoc fa ct. j. a. qñ. app. non lz. l. s. inter dictu. Ego in ista materia sum confuctus dicere sic. Anz opponit exceptio. q. illud no. est infirm publ. tunc fateor q. ista exceptio pt opponi. Nam statutu s. s. infirm publ. r. sic ante oia d. consistere infirm esse publ. iij. s. condemnatum. s. de re iud. r. i. s. solennitates infirm possit opponi vt sunt anni dñi. vel iudicio vel subscripto notari. r. si mila. que no. in l. gñali. C. de tab. l. r. Item si statutum s. s. infirm confessionari. vel si s. pceptum iudicis. vel s. laudum la tum ab arbitris r. c. pollum opponere. non est pceptum iudicis vel laudum ab arbitris. J. hoc hoc l. non ignorat. C. q. accu. d. non pos. r. ita disputado deter minatur. J. c. Albar. s. q. d. no. op

8. pono. r. q. infirm est simulatum. Certe simulatio bñ facit de fice re p. tum. q. cu deficiat consensus. non est ille factus qui simula tur. sed ille est factus qui vere agit. vt in toto tit. C. plus vale. q. d. agi. sed tñ bene est infirm publ. vt. C. si quis alte. vel sibi. l. r. l. quis. r. l. cum. pp. r. a. l. infirm publ. de p. tum simulato. vñ ista exceptio no. possit opponi. nisi a hantio pmitteretur. q. no. impugnat infirm. sed impugnat vires factus contenti in infirmo.

9. Sed tñ est liquidatum. p. mo. q. est infirm vel laudum la tum ab arbitris. r. l. vtrum possint opponi alie exceptiones. quam q. permisse sunt a statuto. Dico sic. Aut ille alie exceptiones de scendunt ex aliquo capitulo statutorum eiusde civitatis. r. ille pnt opponi. non obstant q. sit dictus. nulla alia exceptio oppo nat. arg. hui. l. c. sua gl. r. d. lita nobis pudo. cum tñ no. J. d. em. est verumile. q. seipsum p illa gñalia verba voluerit corri rigere. l. non ad ea. de cond. r. dem. l. si qñ. in prin. C. de inoff. te sta. Si vero ille exceptiones descendunt ex alijs partibus iu ris. tunc dico. q. no. pnt opponi. debemus. n. inherere verbis. sta tuti. q. duris. l. p. p. s. qui r. a. qui. r. l. j. s. f. i. s. q. nau. s. s. 6. exerci. r. n. cit. ea hoc sunt aduertenda quedā. nā si quide oppo nat exceptio s. per sonam. vt puta. non pt esse in iudicio. q. m. no. r. q. excoiatus vel exbanitus. r. simi. r. tunc ista non pnt benē p statutum. q. statutum prohibet opponi exceptione s. infirm. sed iste exceptiones non respiciunt infirm. sed per sonam ager tis. ar. l. filio. s. de inoff. test. Item aduerte. r. q. si statutum d. r. nulla alia exceptio possit opponi. tñ si competunt alie exceptio nes legitime. iure cōi poterit quis implorare officij iudicis. per qd actor prohibet ab agendo. lz. n. quis prohibea. crepe re. non tñ prohibetur officium iudicis implorare. l. plane. s. de

10. peti. here. r. l. h. eo. ti. r. l. q. in h. s. nau. cau. sta. r. s. si statutum diceret. nulla alia exceptio vel defensio admittat. tñ no. possit i etiā officium iudicis implorare. q. omnis defensio est excluda.

11. Quod ergo erit remedium. k. tunc. J. n. remedium erit q. sol uat. r. repetat. Sed circa hoc de repetitione dices tu. J. ille qui

12. soluit mandatu iudicis. non poterit repetere tanq. indebitus. l. j. C. de cond. inde. Quid ergo dicit q. repetat. J. s. d. h. com. pe. it aliqua actio. ita q. non sit necesse redire ad conditionem inde biti vel sine ea. esset clarum. Verbi gratia. volebam tibi oppo nere exceptionem. dolo facis. q. p. t. q. restituras ea per alia actiones. Certe si non fuit admittita ista exceptio. tunc solum r. re peto actione mibi ppetente. r. ita practicatur quotidie. Sed si habere

haberē necesse redire ad additionē inde, vel sine cā. est dubiū. Si
 naliter dico. qd conditio indebiti vel sine cā, bz locū. si fideiussoz.
 §. in omnib. s. māda. r. l. si fullo. s. de cōd. line. cau. Necob. qd dī
 in l. j. C. de cōd. ind. qz verū est. qd nō possum repeteze tūqz inde
 bitū. qz cā illa, id est, vtrū esset debitū, vel indebitū, poruit in il-
 lo primo iudicio examinari. cuius vigoze factū est pceptū. Et
 rō est tūc, ne infringam iudicio suam: sed qm examinari nō po-
 tuit, nil impedit qn cōpetat cōditio indebiti vel sine cā, ar. eozū
 q scriptū r. in l. j. C. de cōd. ind. Et p hoc facit ca. debitozes
 de iur. eu. vbi de bitozes cogunt solvere vsuras. r. repetit. Rō,
 qz propter iuramentum exceptio non poterat opponi.

ADDITIONES.

- a **Alex.** ¶ Et parū refert. In isto §. adde qz gl. r. Bar. in l. de pu-
 pillo. §. si quis ipsi. in xliij. q. de ope. no. nun. vñ velle. q ad hoc
 interdictū sufficiat prohibentē esse om. lz nō possessorē: vel qd
 sit possessor. lz nō dñs. hoc scdo casu admitteret exceptio om. §.
 Si aut nō esset dñs. vel possessor. nō cōpeteret. fecus vñ in nun-
 ciatione noui operis, vcs qd illa cōpetit etiam non dño vel pos-
 sessor. dummodo nō sit manifesta calūnia. Ita vñ sentire Bar.
 in d. §. si quis ipsi. r. ita declarat etiam ibi Jmo. Sed an hoc sit
 verum in nunciacione noui operis, vide Bar. r. ibi. Dñm. in l. j.
 in vñ. q. de ope. no. nun. r. scriptū in d. §. si quis ipsi. post Jmo.
- b **Intellige.** Adde q poterit et opponi exceptio. q in frim est
 factum super factu reprobatō a iure, qz tunc etiā non dī esse in
 instrumentū. l. si ibi no. Bal. in l. si. C. de liti. r. Bald. in l. hac
 edictali. ver. quā obseruationem. C. de fecun. nup. Jtez adde. q
 statutoz permittens opponi tñ aliqnas exceptiones, intelligit
 et pmittere similes, non obstante dictione taxatiua, vt no. Ang.
 in l. sciendum. s. de euic. r. in l. si tñ. §. in edictis. s. de ed. l. edi.
 per illum tex. r. per tex. in l. pe. §. j. s. de vsu. r. in l. si debitor. §. q
 pot. in pig. bar. dī et Rapba. in l. j. s. de ope. no. nun. q nunq
 intelligitur reiecta exceptio, que euidenter apparet. ad qd vide
 q scriptū ibi. r. no. Bal. in l. si. C. de mōen. pof.
- c **Adde q** Rō. voluit cōsi. xliij. q. si in frim non possit opponi
 aliqua exceptio. q poterit opponi exceptio inhabilitatis pfor-
 ne. vt puta. qz vroz donauit viro. naz vroz nō obstatē statuto po-
 terit opponere exceptionem inhabilitatis viro. Jtez poterit op-
 poni omnis exceptio patens. r. statutoz dī intelligi qd exceptio
 ne velata. alle ad hoc Old. in quodam consil. alle. §. fin. in l. j. s.
 hoc interdictum. ver. siue sup. r. ver. do. imperfectam.
 s. de tab. exbi. vbi lz conuentus interdicto illo de tabulis exbi-
 bendis. non possit opponere exceptionem. q ideo non exhibe-
 ret. qz tabula est imperfecta. r. nulli vñ illatū. l. si quis legatū.
 J. de fals. tñ hoc est verum. fm dictam gl. qm imperfecto illius
 tabule. r. vitium esset occultū. fecus lz esset in aperto. vt si ex fa-
 cie in frim apparet. qz tunc opponi poterit. r. no. qz de illa gl. non
 sit mentio hic. Jtem facit. qz voluit Jo. and. in addi. Spe. in fi.
 de sen. §. vt aut. ver. hoc autem. §. q stante statuto. q nulla possit
 opponi exceptio. nisi falsi. vel solutionis. poterit oppōi exceptio
 nullitatis.
- d **Argumentū.** Vide Alex. consil. lxx. vo. j. ¶ Det. de
 Zinch. in repet. c. canonum statuta. ver. r. pmo. de consil. vi
 de etiam domi. Ant. de Lana. in tract. de executio. instrumēto.
 in §. qz leg. r. Roma. consil. lxxij.
- e **Land. de Seph.** ¶ Et per l. j. C. de adul. Vide alias cōcord.
 per Alex. consil. lxxij. vol. q. r. Roma. consil. xxiij.
- f **Alex.** ¶ Sed quid si. Vide Bal. in l. si. in fi. in vers. subsequēter
 queritur. C. plus valere qd agi. vbi dī. hoc esse verum. nisi luma-
 latio que opponeretur. probata esset psumptione iuris. r. de iu-
 re. ar. auth. sed iā necesse. C. dō. ante nup. Jdēh talis exceptio
 opponeret rogatū tabellionis. vt ibi per eum. Et quanto tpe
 dicit et exceptio simulationis. vide Bal. d. l. j. in fi. r. vide Bar.
 in l. nemo pōt. de leg. j. r. de materia. vide quod dī dixi post Bar.
 in l. j. C. de iur. r. fac. ignoz. que dicit in l. si sub pte. C. de pos-
 sultan. r. Bal. in l. cum precib. C. de probat. r. in l. si. in cōpu-
 tatione. C. de iur. delib. r. dicta hic per Bar. sequit hic Bal. r. i
 l. j. C. de cōd. ind. r. ¶ Et de Zinch. in ele. j. de sequ. pos. r. in c. a
 noni statuta. de cōsi. Adde lz r. posteriorēs. s. de le. r. d. Ant.
 in c. itē. d. resti. spo. ¶ Pau. de Ca. in l. si. de cōsit. pecu.
 ¶ Adde an si a statuto. q nō possit opponi exceptio simulatio-
 nis in frim. an poterit adiri eps. Bal. consil. viij. li. concluden-
 tem q sic. qz est ius naturale. qz vbi deficit consensus. deficit
 ius. naturale. l. j. s. conuentio. s. de pactis.
- g **Pom.** ¶ Est in frim publicū. In dñi tñ est in frim factum. no.
 q Bar. in l. nemo pōt. in q. iij. s. de leg. j. r. ita tñ Bal. in l. si. §.
 in computatione. C. de iur. deli. r. in l. cum precib. C. de pb. r. in l. si
 non soze. in prin. s. de cōd. ind. r. in c. p. alto. s. de app. r. in l.
 si non verū. C. de do. anter. vi. r. tñ Jmo. in l. si. qm. app.
 non li. r. in c. cōt. g. in vi. memb. de iur. tu. r. Bal. in l. j.
 §. testm. p illum tex. r. ibi Ang. r. Jmo. s. q. uēad. test. ape. §. j. vñ

¶ Pan. cōs. lxxij. vo. j. r. Barb. xliij. vol. j. r. cōsi. lxx. vo. j. r. consi-
 lxx. vo. j. r. vide Alex. in l. serm. filij. §. eu. qui chyrographū. s. d
 leg. j. r. Jmo. cōsi. xviij. Barb. in cad. nostra. de emptio. r. y. dy.
 in c. cum Joā. ver. quar tus casus. de h. infl. r. Zret. cōsi. lxxvij. r.
 cy. r. cy. r. Alex. etiā lxx. vo. §. maxime in vers. no. r. lxxvij. vol.
 j. r. clxxij. vo. j. r. vide Alex. cōsi. vi. vol. iij. vbi dī. r. q aliud est. q
 exceptio tollatur per rescriptum. aliud per sta.
 ¶ J. d. d. ¶ Contrarium tenuit idem Bar. in l. nemo pōt. in
 iij. q. s. de leg. j. r. ibi domi. Bal. latius.
 f **J. d. d. ¶** Alie exceptiones. Vide Petru. in c. dilecto. cōsi.
 lxx. ver. iij. limita. de appel.
 g **¶** Et aduerte. Vide multa notata p dñm Jos. in l. j. s. de iurif.
 om. iud. r. in l. postquā. ver. prima. q lz lex loquat. C. de pact.
 b **Alex.** ¶ Legitime. Et pro hoc vide gl. in c. jin. ver. defensio-
 nis. de lit. cont. in vñ. ¶ Det. de anc. in ele. j. de seq. pos. r. idē te-
 nuit Ang. r. Bal. in l. plane. r. in l. si. s. de peti. here. l. j. Bal. sibi.
 met fuerit Jms. Nam in l. j. C. de condi. inde. tñ hoc r. Bal.
 in d. ita nobis pudoz. C. de adul. r. Bal. in l. si non soz. §. j. de
 condi. inde. r. vide quod no. Bar. in l. j. in vlt. cōs. de excep. Ad
 de quod Bal. in l. j. ad fi. C. quod met. cau. dī. quod lz statutoz
 tollat exceptionem habentem naturāle equitate. tñ solucō p
 repetere. nō qz sit tutus exceptio. sed qz est tutus naturalē eq-
 tate. Et cum Bar. transit. ¶ Det. de Zinch. in d. ele. j. r. ad intel-
 lectum l. j. C. de condi. inde. vide q dixi post Bar. in l. Julianus
 verū debitozem. de condi. ind. Et ad materiam huius. s. adde.
 q lz lege. vel statuto. ois exceptio nullitatis tollatur. tñ non tolli-
 tur exceptio incompetente in dictis. nisi de ea fiat expressa men-
 tio. Jta est gl. reputata hinc. in ele. j. de seq. pos. r. Bal. in l. gñā-
 liter. C. de epis. r. ele. r. Bal. in l. j. C. si a non cōpe. tu. Jta dixit
 Ang. r. Jmo. in d. l. de pupillo. §. qui opus. j. de ope. no. nu. Et
 facit qd not. Jmo. r. adod. in l. h. exp. restm. j. de app. r. qd dixi
 post Bar. in l. iij. §. cōdenatū. de re. iud. r. ad hoc bñ facit qd dī
 Bar. in l. j. §. p. reoz. s. qui satis. cog. Bar. in l. i. §. de t. s. m.
 r. qd ibi dicit. qd dixi in l. j. s. de iur. r. fac. ign. Sō pone q statu-
 tū dī. q nulla nullitas possit opponi. dicit. qd nō vñ sublata nulli-
 tas. q insurgit ex pte. r. de iur.
 Nam dī Bal. r. ibi et Ang. in repe. l. tale. §. qui p. uocant. s. de
 pac. r. dī et deus. hoc nō possit. Et p dicitā faciūt ad statutoz cō-
 tumacib. puniendis. vel bannitis ostendendis. qz non bz locum
 in non rite bannito. vide tñ Ang. in l. iudicari. C. l. ex fal. in fr. s.
 quo p Bar. in l. h. j. de adul. r. ad materiam vide Bal. in l. j. cām.
 C. de execu. rei iud. Et intelligas. quod nunquam intelligitur
 exclusā nullitas que euidenter apparet. per ea que not. Bal. in
 rub. C. de probat. r. pōt et index supplere. vt hic per Bar. Ad
 de in materia quod Jo. And. in c. j. de rescrip. in vñ. dī. §. obie-
 ctio nullitatis. est defensio. quod reassumpit Bal. in c. j. s. iudi-
 ces. de pac. tu. fir. quod no. an statutoz eam tollere. possit. Ad-
 de Bal. in l. sancimus. C. de do. quod semper pōt opponi exce-
 ptio intentionis vel insinuationis omi. r. adde qd non poterit
 opponi exceptio diuisionis per vnum ex cozeis. fm Ang. in l. si
 dubitetur. de fideiuss. Sed quid si fite dicto statuto. petatur in
 integ. restitūto. vide Bal. in l. in cause. s. de mi. vbi pōnt. qd nō
 possit peti stante gñalitate dicti statuti. In dñm facit l. si mi-
 noz. xxx. ann. om. iustam. e. tit. Et scias. qd semper pōt opponi ex-
 ceptio que venit de natura actus. per id qd pōnt Bal. in l. j. C.
 de suffrag. r. in l. ex his p dñs. C. de euic. Et per hec dicebat
 Bal. in auth. pñte. C. de fideiuss. qz fite statuto. de quo hic. nun-
 quā intelligitur exclusā exceptio. que naturaliter tpe confessio-
 nis in rat. vt in exceptione cedendarū facta a fideiussore. aduer-
 sus reum agentem ex in frim confessionato. Et pro hoc facit qd
 no. Bar. r. qd ibi dixi in l. lecta. s. si cer. pet. Quid de exceptio-
 ne pscriptio. vide Bal. in l. si. §. si vero poss. C. de iur. deli. r.
 gñaliter vide Bal. in l. h. cas. C. de execu. rei iud. r. Jo. An. in ad-
 di. Spe. in tit. de sen. §. vt aut. post prin. r. do. Ant. in c. item de
 resti. spo. Jtem poterit opponi exceptio fundata super confes-
 sione partis facta in iudicio. cum ius faciat. fm Bal. in l. iij. vñ.
 §. pactus. s. de pac. r. facit qd dixi post Bar. in l. publicā. s. de po-
 si. Quid autem in exceptione non in. pet. tangitur. in l. si sub spe-
 cie. C. de postu. Et ad predictam materiam vide omnino Bal.
 in l. si. §. in computatione. C. de iur. deli. Jtem adde. quod sem-
 per exceptio repugnantie poterit opponi. vt dī s. r. post Bar.
 in l. duo indices. de re. iud. Et stante dicto statuto includente ois
 exceptiones nullitatis. an sit dare aliquod remediū. vide no.
 Ang. in d. cōf. cc. r. Bal. in l. j. C. de cōd. ind. r. nūquā intelligi-
 tur sublata nullitas. vel iniquitas. q resultat ex defectu citatio-
 nis vel iurisdictionis. vel ex defectu pbatōnis. fm Ang. in cōf.
 clxxij. Adde qd exceptio iuris facili' opponit qd exceptio fa-
 cti. vt no. i. c. vt circa. inoue. de ele. in vñ. vñ statutoz repellēs om-
 ne exceptionē. intelligit de ea q facti. r. nonē requit. nō de ea q
 in iur. e consistit. d. l. ita nobis pudoz. r. Exceptio tñ facti. que pōt

ADDITIO.

LEX V.

1 Alex. C. Illud sciendum vide Barto. in l. de pupillo. §. si quis ipse de operis noui nunc.

2 In mandato generali Reipub. non venit rerum suarū alie tio, nisi lege municipali caueatur.

3 Statutus factum pro alienatione rerum ciuitatis scienda tyran no et ipsa alienatio possunt reuocari.

4 Princeps potest concedere res publicas, et ille cui hoc princeps concesserit.

5 Rex potest donare ea que nō diminuunt iurisdictionē regales: si aut diminuerent, non valerent donatio, etiam cum iuramento.

6 Legatus de latere non poterit concedere castra pertinentia ad curiam Romanam, nisi hoc esset in expresse a papa cōcessus.

§. Plane. C. de h. et qd in mādato gnali Reipubli ce non venit rerum suarū alienatio. Et cō no. qd hoc est verū, nisi lege municipali aliud caueat. Per hoc cōsiliū habes cū in vendendis reb. ciuitatis requirant multe solemnitates. vlti ma. C. de ven. re. ci. l. r. est tale remediū b. cōsiliū, qd fa ctas, qd primo ciuitas faciat statutum de hoc facto statuto. po teris vedere h. 3. formā statuti. l. a. usus est hic no. ubi hoc ita verū est. si modo. r. c. f. p. d. o. t. n. qd si aliqua Respubli. faceret ali. qd statuti cā alienationis scienda alicui tyranno, qd ista alienatio, et oia qd facta sunt, pnt reuocari quasi facta in isto dimittuntur. l. j. §. qd one rade. vers. r. in summa. i. qua re. acti. nō da. facti. qd dicit in l. cre ditōr. in prin. i. de sol. C. Tertio no. qd res publice pnt cōces dia a principe, vel ab eo, cui princeps cōcesserit. casus est hic.

7 Sed quid de Rege. pnt potest concedere. Reuenter, si Rex alie naret aliquid, quod nō donatio esset in magna dimittuntur iur. s. d. etionis regalis non potest hoc facere, et si iurō donationē firma ret. casus est in c. intellecto. C. de iur. iur. Sed si donare aliqua q non diminueret ita iurisdictionē suā, valeret, et donatio facta a Rege pnt dicitur et successor in regno. casus est in c. Abbate sane. de re iud. l. i. vj. Jacit. Et ad q. in qua consulti vtrū legatus de latere poterit concedere castra pertinentia ad curiam Ro manam ciuitatis Camerini. Et certe consulti quod non, nisi ex p. esse esset sibi concessum a papa vt hic, quod nota multum.

1 Citatus ad aliquem actum si ille actus sit aliter quam in cita tione dicitur, videtur factus parte non citata.

2 Citatio facta tali tpe quo citatus non potest venire, non valet.

3 Denunciatus venditori quod veniat ad defendendum, debet ta li tempore denunciare, quod possit venditor occurrere.

Et qui aliter. Ita lex deberet scribi literis aureis. f. no. qd qd aliquis citatur ad aliquem actum, si ille actus ali er agitur, vel in qualitate, vel in substantia, quam fuerit dictum in citatione, vt factus parte non citata, et clam. casus est hic. Et ideo si h. terminum ad opponendū, certe ille terminus ad opponendū statutus non v. q. ad aliud fuit citata pars, non ad hoc. casus est hic. Possent plura alia exempla poni, de quib. non curo. Item not. qd citatio fit tali tpe, quo ille non potest venire, non v. illa citatio. f. Jacit etiam ille ter. pro emptor re, qui denunciat venditori q veniat ad defendendum. Nam d. denunciari tali tempore, qd possit ad defendendum occurrere, vt hic habetis, et in l. i. deo. s. de eue.

ADDITIOES.

1 P. P. P. C. Qui aliter. vide §. cly. in c. j. in verbo, no. etis qd citatio. extra de iud.

2 P. P. P. C. Not. qd qd. Vide P. P. P. C. conf. l. xxiij. vo. j. z. Sely. in c. q. indicante. de prescri. l. Barb. conf. l. xxi. z. Bar. in in. vol. ij. z. Imo. x. v. §. el. in c. j. de iud. hic tñ limitare, nisi pars vls reperiatur. per dicta per §. el. in d. c. j. in vers. v. iudicis. z. Se ly. in c. consulti. de off. delega. z. in c. ad petitionem. vbi limi tat de accessu.

3 Alex. C. Ille terminus. No. pro citationib. z. citatis. z. vide §. eo. l. h. z. ideo per istum ter. dicebat do. Ant. in c. j. de iud. quod vbi citatus non compareret actus expeditur in alio termino, z sic in alia hora, quam fuerit citatus, actus non v. quod limita fm. Inn. ibi. nisi iud. x. ipse distulerit in diem sequentem, per c. consulti de off. dele. Et ad ista bene facit, quod no. Bar. in l. eo sententium. in vlt. col. C. qd qd iudex. z. in l. statuliberi. §. S. t. chus. de statulib. z. Bar. in l. h. finita. Julianus. s. de dam. infe. Sed §. Bar. vt tenere hosti. in c. dilecta. de vol. z. contu. l. j. do. Ant. ibi. z. com. Bar. vide Bar. j. co. l. h. z. ibi dixi. Adde quod no. in l. h. alie. s. prom. emp. z. quod ibi dixi post Bar. z. Bal. in l. libera. C. de sen. em. Sed an in citatis requiratur cā. Bar. te nuit quod non, in tracta. ad repimendum. si per verbo, sup. di cto crimine. quem sequitur §. de. de Anch. in l. l. j. de seq. po. vide doc. in c. de accu. z. Imo. in c. consulti. de off. dele. z. in c. auditio. de procu. Vide tñ Jo. And. in c. dilectus. de ex cept. z. Bald. in anth. offeratur. C. de lit. conte. adde videnda qd posui §. eo. tit. l. j. §. h.

ADDITIOES.

1 Alex. C. Plane. Iste §. est sing. z. menti tenendus, quem §. alle. Bal. in l. ciuitas. §. si cer. per. Vide Bar. in l. principalib. eo. ti. z. v. n. z. Bar. in l. preses. C. de trans. z. in litem magistr. s. de pac. post gl. idem no. Bar. in l. in princ. s. de iur. z. iur. vide Bar. in rub. C. de h. emp. in i. q. z. per istum ter. et Bald. in c. j. in iuria. de pac. iur. fir. quod Antiani non possint remitte re iniuriam factam ciuitati, sed requiratur consiliū ciuitatis. Et ita et Bar. in l. ambitiosa. de decr. ab oz. fa. Adde qd conso luit Pau. de l. ast. con. vlt.

2 Tale remediū. Adde Bar. in l. i. s. ne quid in lo. pub. sed po ne qd facto statuto de quo hic. cōe. Perulij vendidit fructus la cus per quinq. annuū. postea de plenitudine ptatis auferit em ptorib. dic qd per emptores §. cōe potuerit agere ad inter esse. Similiter dico qd si papa contulit mibi aliquod beneficium de mū de plenitudine ptatis illud dedit alteri, quod mibi tenebitur p. uideri de alio simili. qd est notatu dignū fm. Bal. p. glo. l. i. in c. j. §. ad hoc. vers. i. vero. de pac. iur. fir. ad hoc vide qd not. in l. digna vox. per l. y. z. Bar. C. de legib. cum fi.

3 Andr. Barb. C. Puto tñ. Vide Bar. in tracta. de tyrannide. z. plene Bal. in l. decernimus. C. de sacrosan. eccle.

4 Alex. C. De rege. An Rex possit donare ea. qd essent in magna di minutione iurisdictionis. adde gl. quā ibi no. Bart. in l. h. finita. §. j. s. de dam. infe. Et quid et de papa. vide Bart. in l. liber homo. de ver. obl. z. in l. id quod. de leg. j. Bar. in ru. in i. q. C. de h. emp. z. vide qd no. per doc. in l. h. qd in prin. C. de inoff. te sta. z. qd no. Bal. in l. cum multa. C. de bo. que lib. z. in c. h. gna. l. i. s. de sen. sue. cōtro. qd iur. vtrū Rex fracie possit alienare vna de ciuitatib. regni. in iuris ciuib. z. r. d. et. quod non. fm. Hosti. in c. dilecti filij. de maio. z. obe. z. ibi vide Inn. z. vide que dixi post Bar. in l. h. s. qui. §. h. d. p. q. z. vide Bal. in c. i. qui succet. tene. z. qd no. in l. h. vrbana. de condi. inde. z. in s. item. Veroniana. In. s. de actionib. C. Adde Pau. de l. ast. con. l. xxiij. vlt. d. l. d. r. cō. sil. c. xxxij. Bal. consi. c. ccc. xxiij. l. lib.

5 Ciuitatis Amerini. Ita et §. Bal. per illum ter. in c. j. de va sal. qui §. consi. l. orb. Adde quod Bal. in tit. de pa. cōs. dicit, qd princeps nec per scutum, nec alio modo, potest regalia concede re in p. iudicium successoris, qd sicut non potest iura eorum sub uertere, ita nec potest ea diminuere. z. adde quod no. l. y. in l. di gna vox. C. de legib. in f. z. Bal. in l. p. n. C. de bo. que lib. l. laud. de Seyf. C. Adde Sely. in c. ad audientium. de pres cript. z. Bal. in p. claud. scud.

1 Citatio debet esse clara, z. limitata, ita z. protestatio.

2 Si quis se. No. §. est. No. p. citatione quod d. esse clara z. limitata. alias nō v. vt hic. C. Sedo not. de protestatione qd d. esse not. z. clara, de qua dixi in l. denunciasse. in prin. i. de adult.

ADDITIO.

1 P. P. P. C. Si quis se. Vide alias per Bart. cōf. c. v. z. Barba. viij. vol. j. z. Bret. x. Item dicit, quod d. esse fm. stylum curie. Ita Bar. in c. de causis. de off. dele. z. Bret. conf. l. xxi. z. Alex. c. xxiij. vol. ij. vbi dicit, quod d. esse clara, et rōne loci. vide et Ang. in l. v. perfectus. C. de anna. ecce.

2 Land. de Seyffel. C. Et de veritate z. intellectu vide quod no. Alex. in l. qui ante calendās. post Bar. j. de ver. obl. z. in l. si ius fa. §. diui. de leg. j. z. in l. h. finita. §. Julianus. s. de dam. infe. Bar. in l. tutor qui peremptorium. s. de admin. tutor. Pano. z. z. a nonist. in c. consulti. de off. delega.

1 Protestatio an possit fieri procuratori.

2 Protestatio facta viro pro vxore prodest, vt denunciatus a do lo excusetur, non ad p. iudicium mulieris.

3 Denunciare procuratori, z. syndico Reipublice, qd sufficiat, z. contumacia syndici, an nocet Reipublice.

§. Et si forte. z. §. Sed z. seruus.

1 No. notabile §. z. menti tenendū eo qd §. primo hic vt casu, qd p. testatio potest fieri procuratori sicut dno. de hoc per l. y. C. in quib. cau. in mte. rest. nō est necess. in minorū. in h. q. z. p. d. y. s. de noui ope. nun. l. de pupillo. §. nunciato. z. per do. And. de Pisis in repe. l. si quis. in principio testamenti. de lega. i. §. p. Jo. And. in c. in gnali. de re iur. lib. vj. in nouella. de hoc in l. j. §. denunciare. s. de lib. agno. z. ibi dixi. C. Sedo habes, qd suffi cit. p. testationē facere viro p. vxore. quod puto verū, quantum ad hoc vt talis denunciatus excusetur a dolo, non quantum ad p. iudicium mulieris, cui factū mariti nō d. p. iudicare. C. ne vxor p. mari. in rubro z. nigro. C. Tertio no. qd sufficit nunciare procu

suarum, destruerunt domum Laq, q Laus pot recuperare
dammum ab eo qui immisit ignem, vel a fabro, et in subsidium a
vicinis destruentibus, quod bene nota, et vide cum ibi omnino.

Notauimus Habuistis expositione s. qd vi aut
clam, item et factum quo ad perso-
nam facientis, nunc exponit quo ad locum, in quo dicit esse factus
vltz ad l. is qui in puteum, s. quod ait pretor. Signa tex. in l. is
qui. ibi, aqua viua. et dicit ad dritas aque cisterne. l. s. hoc inter
dictum. s. de fonte. fm Jac. de Are.

LEX XL

Participiu preteriti temporis iunctu cu verbo est, fm pro
p riam significationem requirit factum, et factum durare.

**Is qui in puteum, s. Quod
ait pretor.** Exponit respectu personarum, et
postea respectu loci, i quo sit: nunc

exponit respectu tps, in quo factu est, factu durat. No. et p
petuo tene menti q participiu preteriti tps iunctum cu ver-
bo, est fm prop riam significationem, requirit factum, et factum
durare, licet ex interpretatione hic aliter sumatur.

Alternatiua legis verificatur in prop rio significato alter-
natiue, et etiam in prop rio significato.

Hoc interdictum hic exponit significa-
tionem istius verbi, aut,

Nota q alternatiua legis verificatur in prop rio significato al-
ternatiue, et etiam in significato copulatiue. Sufficit em si est fa-
ctum vi tantum, vel clam tantum, vel si esset factum vi et clam.
De hoc plene in l. is qui ducenta. s. vtrum. s. de reb. dub.

Violentia in quietatiua est delictum.
Idem in violentia turbatiua, p. 20 qua competit interdictus vti
possiditis.

Sicutoris No. q ista violentia in quietatiua p dicitur
s. iene delictum, quod ex eo apparet qz
ignoscitur seruo si fuit obediens dno, vel quasi dno. Idem in vio-
lentiua turbatiua, p. 20 qua competit inter dic. um vti possiditis.
Iseruus non in omnibus, s. de act. oblig. Secus esset si in gra-
uioribus, libet homo, et ibi not. s. ad leg. Aquil.

Interdictum quod vi aut clam, an competat successori in re,
remissiuo.

S. In postea Expositis verbis edicti, Jurisconsul-
tus hic incipit dicere, cui copetatur hoc
interdictu, vltz ad l. deniq. s. si colonus, vbi tractatur de quem co-
petat, vltz ad l. si. competit abinde vltz ad finem tractat quosda
qones ordinarias permittit. Et Querit gl. vtrum istud inter-
dictum competat successori in rem? De hoc dicit plene in l. si
tertius. s. si quis prius. s. de aqua plu. arcen.

Hoc interdictum competit possidenti, vel detinenti, vel ha-
benti facultatem obtinendi vel possidendi.

Si ita predium Opp. of bic, q interdictus
istud competit ei cuius in-
terest. l. dtra. s. ca. l. s. si postea. s. Aristo. vbi competit empto-
ri, si nulla traditio est sibi facta. Sol. Istud interdictum compe-
tit ei, cuius interest in possidendo, vel detinet, vel habet facultatem de-
tinendi, vel possidendi, vt j. eo. l. deniq. s. si ex locis. secus si no
possidet, neqz detinet.

LEX XIII.

Enique s. Habeo No. optimum
est, in quo ha-
bes q non potest quid fieri clam, ab eo qui mecu nul-
lam actionem habet.

S. Si colonus Hic Jurisconsultus incipit tra-
ctare de quo dicitur hoc interdictu.

LEX XV.

Emper. s. Is cui Df hic, nisi aut
patientia, prestia
re possit, quero, quo pot contingere quod patientiam
prestare non possit. It. opus reponi dicitur in passinus
statum respectu eius loci, in quo factum est vi, vel clam, non re-
spectu eius loci vnde lapides eleuati fuerunt, qz ibi nihil est fa-
ctum quod noceat dno illius loci. Unde pot esse, quod iste dno
patiend. nil potest facere quod faciat ad illud. Item potest esse
quod eius patientia pot ali quid operari, quod patiatu homi-
nes ire per fundum ad precieciendum lapides: tunc enim tene-
tur ad patientiam. Item of bic, quod dicit prestare actionem:
quero quam actionem prestabit: dicit vt in gl. qz prestabit actio-
nem ex stipulatu si inter cessit.

Rem vt supradictis delinquentibus conuento ceteri libera-
ti sint.

Si in sepulchro Hic singularis s. et ei?
distinctione necicio alibi?

Quero, vtru vni de plurib. delinquentib. conuento aliu liberet:
In glo. sunt opi. et intelligit tex. diuersimode. Dn. vero dicit no.
Aut delictu est tale, ex quo imponit mera pena ex parte agētis,
et conuenti, tunc aut deliquit vna familia, vel vni collegiu, vel
vna vniuersitas, et tunc vnius solutio liberat alios, et perinde est
ac si vni deliquisset, vt s. si fa. fur. se. di. p totu. Aut diuersi no-
minib. distinguunt, nec sunt de eade domo, seu familia et tunc in-
ne fecerunt cōcato consilio, seu proprio motu, quilibet tenetur
in solidu, nec vnus soluendo liberat alium, vt j. de fur. l. vulga-
ris. s. si duo. et l. si quis id. s. si. cu. l. seq. s. de iurif. om. iudi. l. itez
Mela. s. si plures. s. ad l. Aquil. Ista sunt verba Dn. De hoc

De hoc ergo dicit, b. si fa. fur. se. di. et in l. si plures. j. de arbo.
fur. ce. Si vero delictu est tale cuius rōne pena imponit ex par-
te rei, ex parte vero actoris est interesse, vt in casu huius legis,
tūc aut oēs deliquerit cōcato consilio, et tunc vnus cōuēntio al-
teri liberat. Ita dicit Dn. in dicit fm Jac. de Bret. q vnius cōuē-
tio alteru liberat de rigore, vt hic: sed de equitate non liberatur
conuentione, sed perceptione, arg. l. si ex duob. s. s. de pec. et la.
perceptione. s. de his qui deie. vel effu. Si vero deliquerit vnus qui
libet proprio animo, tūc aut cōcurrunt in idem tps, et vnus con-
uentio liberat aliu perceptione secuta. l. j. s. si. s. de his qui des-
te. vel effu. et l. j. s. pe. s. de eo per quem fact. erit. Si vero dicitur
s. tps, tunc vno solente, alter non liberatur, qd p. qz vbi agi-
tur rei per secuto riam, vno non solente, alter non liberatur. l. qui
rem. s. i. j. de fur. ergo multo magis vbi ex altera parte est pena
lis, facit l. ita vulneratus. in prin. s. ad l. Aquil. ita dicit Dn. tene-
menti hanc distinctionem, qz est notabilis.

ADDITIONES.

And. Barb. C. Si in sepulchro. Vide Bar. in consi. cxxxiij. in
ci. lege municipali canetur.

Alex. Querio. An conuento vno ex plurib. delinquentib. aliq
liberentur, adde Bart. et ibi latius Dn. in l. si quis id. qd. s. de
iur. om. iud. Vide Bar. in lex maleficis. s. j. s. de act. oblig. qd
no. Bar. in l. si multi. de publi. vide omnino Ann. de clarantem
in c. sicut. de homi. per Dn. in regula. bonafides. de re. iur. in
vi. et vide quod no. Bar. in l. quoties. si fa. fur. se. di. Sed dubi-
tatur, an eo casu quo vnus solutio liberat alium an solus pos-
sit repetere ab alio que liberauit. Et in lex maleficis. in s. pe.
in verbo agendū. de act. oblig. dicit q non si est vere maleficium,
quam simpliciter vt sequi. Bart. in l. j. s. si plures. s. de cōper-
quem fac. erit. et vide Bar. in d. l. quoties. et Bald. in d. l. j. C. de
condi. fur. et Bar. in l. et. s. item si quis dolo, de per. here. Bar.
in l. cum duo. s. in ist. q. de duo. re. et Bal. in l. j. in ver. sed si tu
queris. C. si plures vna sen. cum ver. seq. et Ba. in l. si fami-
lia. s. de iur. om. iud. et per Cy. in l. si in h. q. ff. ne quis cum. per
Roma. in lex hoc edicto. de eo per quem fac. erit. Adde Bald.
consi. cxxxiij. ff. lib.

Et ego dicam. Vide Bart. in l. si familia. s. de iur. om. iud. in l.
er maleficis. s. is quoq. post gl. de act. oblig. et in l. j. C. de cōdi.
fur. et in l. j. C. si plures vna sen. per Jun. in c. sicut. de homi. et in
c. significasti. j. eod. tit.

Statutum si punit mittentem gentem in aliquem locum, lo-
cus ad quem mittitur non de quo mittitur, confinatur.

Syndicus non incurrit penam, si non denunciat maleficia oes
culpa et ignorata.

Hoc interdictum per istud dictum pot
determinari qd, quā fe-
ci tibi in l. libellozum. de accusa. f. Dicit statutum. si quis gentē
mitteret in aliquem locum. punitur in centum: quero, quem lo-
cum debeo confinare, vel locum vnde mitto, vel locum per que
mitto, vel locum ad quem mitto. Et per hunc tex. possumus de-
terminare q sufficiat cofinare locum ad quem mitto, vbi actus
perficitur, ne alias habeam necesse confinare plura loca, quod
esset absurdū, vt hic arg. eius quod hic dicit de tempore tene me-
ti. Dicit de hoc in d. l. libelloz. j. de accu. Item finis est huius s.
facit pro syndicis comitatus, qui tūc denunciare maleficia in
tra certum tps. nam si maleficium est factum in loco abscondito,
ad quem homines raro accedunt, eorum ignorantia esset excu-
sata. Idem si alias maleficium sic celatum, facit Lannus. s. de
calum. l. j. s. occisorum. s. ad Sylla.

ADDITIONES.

And. Barb. C. Item finis. Et vide Barto. in l. diuus. s. de cu-
rec. l. cum qui. s. qui in popularibus. s. de iur. iur. l. qd. s. de
testa. lib. esse iustus fuit. Bal. in d. s. occisorum. et in d. Lannus.
de cal. l. gno. s. de his qui not. infra. l. si. C. de dolo. vide Ludo.
Roma. in d. s. occisorum.

Alex. C. Qui tenetur. Vide no. per Bart. in l. Labco. ff. qui
test. lib. esse iustus fuit. et Bar. in l. j. C. de p. uia. carce.

de vfu.
sunt tur.
per Bal.
nos popa
s. qd si ta.
Bal. Aug.
s. l. manit.
it. de pace
et an in
da capite
od nullus
iga madat
ta consue
s. i. talio.
q. ppo.
q. conu.
ad se fun.
hoc inter
ar. Eter
ita est de
eri permit
leis. En in
na ciuitas
s. pot per
C. de iu
mmum. qd
malia tua,
neulte, de
antib. ita
eretur. que
clam pos
off.
in thozita.
f. s. nicta
cap. l. bo
no. ius ge
fess. re. pro
C. de ser.
sal. de vi.
pacti. Et
exem. plus
commilla.
ernualo. in
ad. l. in. s.
nibi ipi. p
cur. lib. r.
de Bal.
vbi lim.
de act. s.
p. l. ch. et in
in. s. xxxv.
tem iudi
est singu.
a.
nctionem
stru. do.
z non te.
lo in qui
mendef.
rit.
Tu vide
Dode.
as. C. ma
urjo. et dā
ere ipse s.
sumatur
s. ad le.
al. Fran
uisset in
omozum
suarum

